

ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ»

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

**Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ - ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ:
ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ (ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ) ΘΕΩΡΗΣΗ
ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (Α.Μ. m1e20005)

Επιβλέπων καθηγητής: κ. Ρίζος Ευριπίδης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ

2. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ
ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

II. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

A] ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙ ΥΠΑΡΚΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

3. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΟΑΔ ΣΤΟ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

4. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΣΥΜΜΕΤΡΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΤΗ ΣΧΕΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ

B] ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙ ΑΝΥΠΑΡΚΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

5. ΠΑΥΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

6. ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Ι. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ

- **«Αντιπροσώπηση υπό ευρεία έννοια»:** Ο νομικός θεσμός, βάσει του οποίου ορισμένο πρόσωπο (αντιπρόσωπος) ενεργεί και συμβάλλεται είτε στο δικό του όνομα είτε στο όνομα άλλου προσώπου (αντιπροσωπευομένου), οπωσδήποτε όμως για λογαριασμό του τελευταίου.
 - Α' περίπτωση: **«Άμεση Αντιπροσώπηση»**
 - Β' περίπτωση: **«Έμμεση Αντιπροσώπηση»**
- **Άμεση αντιπροσώπηση:** Αποτυπώνει τη στάθμιση συμφερόντων των προσώπων, που εμπλέκονται στη διενέργεια της συναλλαγής (αντιπροσωπευόμενος, αντιπρόσωπος, τρίτος - αντισυμβαλλόμενος).

Προϋποθέσεις άμεσης αντιπροσώπευσης (211 ΑΚ)

Δήλωση
δικαιοπρακτικής
βούλησης του
αντιπροσώπου

Δήλωση βούλησης
δεκτική
αντιπροσώπευσης

Δήλωση στο όνομα του
αντιπροσωπευομένου
(Αρχή του εμφανούς)

Δήλωση εντός ορίων
της εξουσίας
αντιπροσώπευσης

2. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

- **«Πληρεξουσιότητα»:** Η εξουσία αντιπροσώπευσης που παρέχεται με τη σχετική δικαιοπραξία (216 ΑΚ) → Διάκριση για λόγους σαφήνειας από την «πληρεξουσιοδότηση» / «ιδρυτική της πληρεξουσιότητας δικαιοπραξία».

Α' . Πληρεξουσιοδότηση και βασική / υποκείμενη σχέση:

- Τελολογική σύνδεση (η πληρεξουσιοδότηση αποτελεί το αναγκαίο μέσο για την πραγμάτωση του σκοπού της βασικής σχέσης).
- Ωστόσο: Αρχή της διάκρισης / διαχωρισμού της πληρεξουσιοδότησης από τη βασική σχέση → Αρχή του αφηρημένου / αναιτιώδους της πληρεξουσιοδότησης.

Β' . Πληρεξουσιοδότηση και κύρια δικαιοπραξία:

- Θεωρία του χωρισμού = Θεωρούνται δύο ανεξάρτητες και απόλυτα αυτοτελείς δικαιοπραξίες.

II. ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Α' . ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙ ΥΠΑΡΚΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

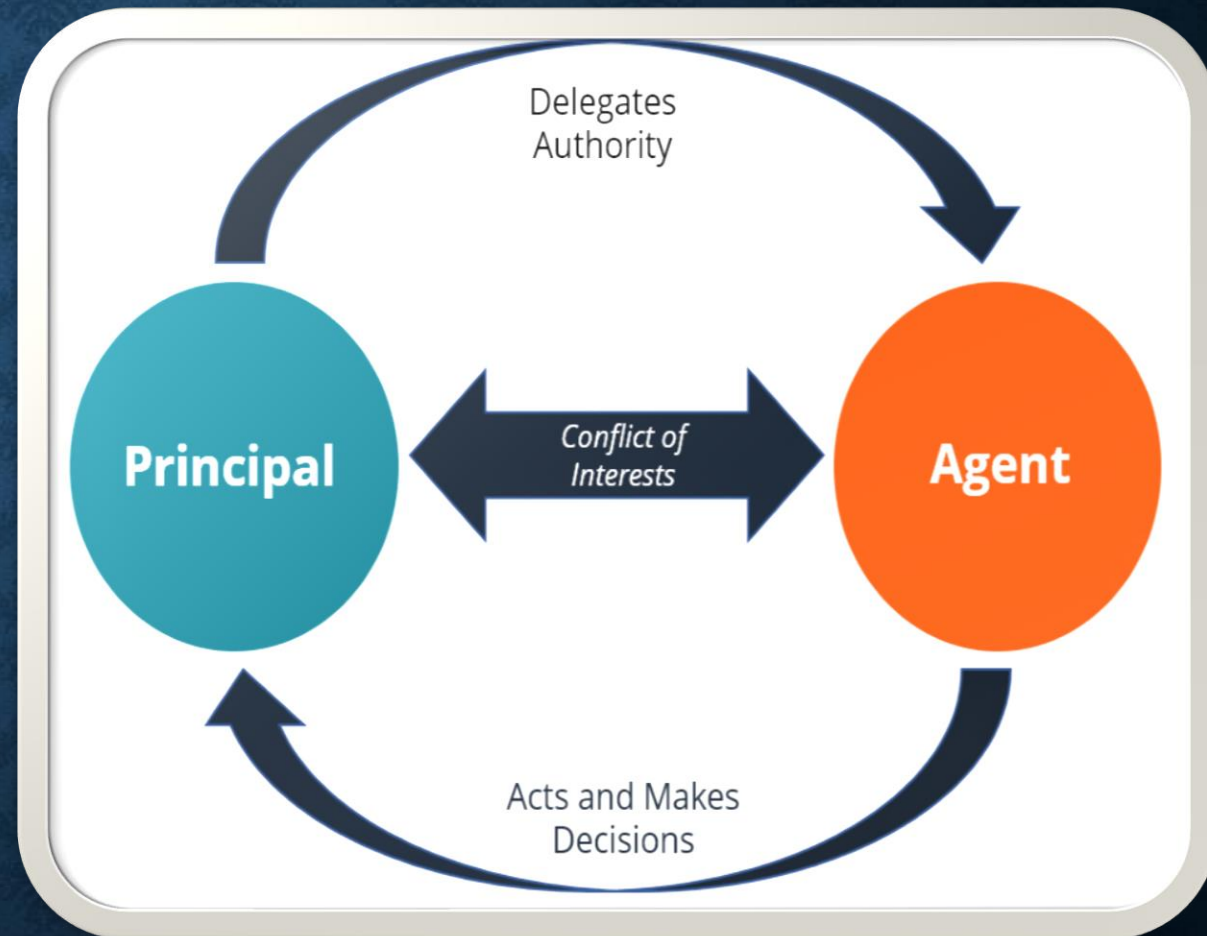
3. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΟΑΔ ΣΤΟ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

- Στόχος της ΟΑΔ: Η εξασφάλιση της «**κοινωνικής ευημερίας**», με βασικά συστατικά την αποτελεσματικότητα (efficiency) και τη δικαιοσύνη (fairness).
- Ωστόσο: Οι πραγματικές αγορές λειτουργούν με ατέλειες → Προσκόμματα στη διενέργεια αποτελεσματικών συναλλαγών (efficient contracting).
- Στοιχεία τέλειας σύμβασης (perfect contract):
 - i. Ατομική ορθολογικότητα
 - ii. Ελευθερία επιλογής (= Συμβατική Ελευθερία)
 - iii. Ελάχιστα ή μηδαμινά έξοδα συναλλαγής
 - iv. Απουσία εξωτερικοτήτων
 - v. Τέλειος ανταγωνισμός
 - vi. Τέλεια πληροφόρηση

4. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΣΥΜΜΕΤΡΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΗ ΣΧΕΣΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗΣ

- **«Θεωρία αντιπροσώπευσης»** (Agency theory): Αντιμετωπίζει ζητήματα που ανακύπτουν σε μια αντιπροσωπευτική σχέση → Συνιστά ουσιαστικά μια εξειδικευμένη κατηγορία ασύμμετρης πληροφόρησης.
- **«Πρόβλημα αντιπροσώπευσης»** (Agency problem): Αντικατοπτρίζει τη διάσταση ως προς τους σκοπούς, τα συμφέροντα και τον καταμερισμό της εργασίας των μερών.
- Αναζήτηση λύσης σε δύο (2) ζητήματα:
 - i. Σύγκρουση επιθυμιών και στόχων + Δυσχέρεια του αντιπροσωπευομένου για επαλήθευση της πραγματικής συνεισφοράς του αντιπροσώπου
 - ii. Διαφορετικές προτιμήσεις έναντι της ανάληψης κινδύνου

- Αντιμετώπιση των ανωτέρω προβλημάτων σε δύο (2) κατευθύνσεις:
 - Θετική Θεωρία Αντιπροσώπευσης**
(Positivist Agency Theory)
 - Θεωρία Εντολέα - Εντολοδόχου**
(Principal - Agent Theory)
- Προκρίνεται η αντιστοίχιση των νομικών διατάξεων περί αντιπροσώπευσης (211-235 ΑΚ) με τη Θεωρία Εντολέα - Εντολοδόχου.
- Εντούτοις: Η Θεωρία Εντολέα - Εντολοδόχου δε θα πρέπει να συγχέεται με τη σύμβαση εντολής (713 επ. ΑΚ).

- «**Οπορτουνισμός / Καιροσκοπισμός**»: Η αναζήτηση προσωπικού συμφέροντος με δόλο (κρατούσα γνώμη στην οικονομική επιστήμη).

A. Όταν η ασύμμετρη πληροφόρηση εμφανίζεται **ΠΡΙΝ** την υπογραφή της πληρεξουσιοδότησης (ex ante οπορτουνισμός) → «**ΔΥΣΜΕΝΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗ**»

- Ορισμός: Η παραπλανητική και αναληθής περιγραφή των ικανοτήτων του εντολοδόχου προς τον δυνητικό εντολέα του, ώστε να εκπέμψει το σήμα (signal) ότι είναι άξιος εμπιστοσύνης, να άρει τυχόν αμφιβολίες και τελικώς να πετύχει την πρόσληψή του.
- Νομοτυπική μορφή της απάτης (147 επ. ΑΚ)

B. Όταν η ασύμμετρη πληροφόρηση εμφανίζεται **ΜΕΤΑ** την υπογραφή της πληρεξουσιοδότησης (ex post οπορτουνισμός) → «**ΗΘΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ**»

1. **Σχέση εντολέα - εντολοδόχου**: Έλλειψη προσπάθειας, Αποφυγή εργασίας και ανάληψης δράσης εκ μέρους του εντολοδόχου (< Πληρεξουσιοδότηση ή Βασική σχέση).
2. **Σχέση εντολοδόχου - τρίτου**: Ο αντιπρόσωπος δικαιопρακτεί με δική του βούληση → Οι πληροφορίες που άπτονται της δικαιопρακτικής του δράσης καταλογίζονται στο πρόσωπό του (214, 215 ΑΚ).

Προτάσεις οριοθέτησης των κοστών αντιπροσώπευσης

- Σχεδιασμός «σύμβασης προσλήψεως», με προσανατολισμό στο αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του εντολοδόχου (Outcome - oriented contract)
- Μετατόπιση του κινδύνου της λήψης κρίσιμων αποφάσεων στον αντιπρόσωπο (Ελεύθερη συμφωνία των μερών (361 ΑΚ) / Πρόληψη / Ασφάλιση) → Ευθυγράμμιση των κινήτρων
- Τυποποίηση των ανατιθέμενων δραστηριοτήτων (Programmability)
- Μετρησιμότητα του σκοπούμενου αποτελέσματος (Measurability of the outcome)
- Εκτενής διάρκεια ισχύος της αντιπροσωπευτικής σχέσης
- Επένδυση σε ειδικώς διαμορφωμένα πληροφοριακά συστήματα

Β'. ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΠΙ ΑΝΥΠΑΡΚΤΗΣ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

5. ΠΑΥΣΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Γενικοί λόγοι παύσης

Εκπλήρωση του σκοπού

Οριστική αδυναμία
πραγμάτωσης του σκοπού

Πλήρωση (διαλυτικής) αίρεσης

Ματαίωση (αναβλητικής) αίρεσης

Παρέλευση ταχθείσης προθεσμίας

Ειδικοί λόγοι παύσης

Ανάκληση της
πληρεξουσιότητας
218-221 ΑΚ

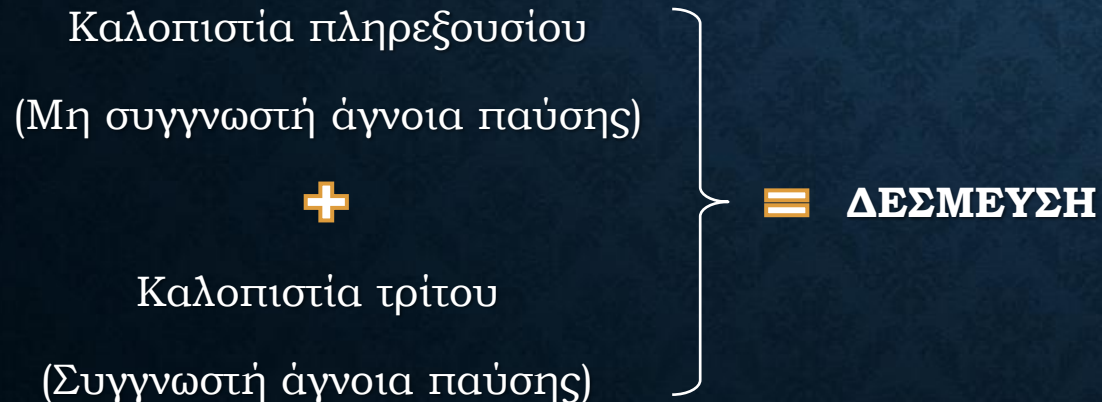
Λήξη της βασικής σχέσης
222 ΑΚ

Θάνατος /
Δικαιοπρακτική ανικανότητα
223 ΑΚ

Δικαιοπραξίες καταρτισθείσες μετά την «παύση»

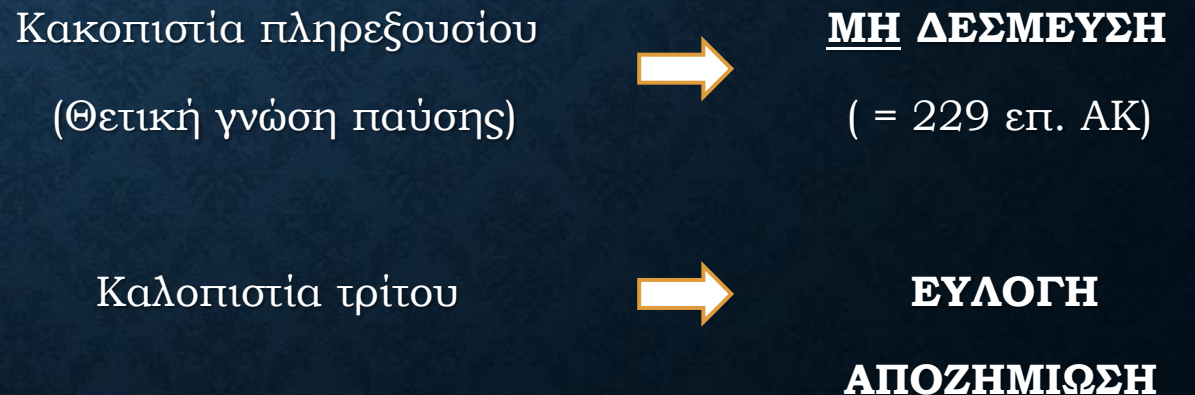
Καλόπιστος πληρεξούσιος

224 ΑΚ: «Δικαιοπραξία που επιχειρήθηκε μετά την παύση της πληρεξουσιότητας από πληρεξούσιο που **αγνοούσε** την παύση ισχύει υπέρ και κατά του αντιπροσωπευομένου ή των καθολικών του διαδόχων, εκτός αν ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει την παύση της πληρεξουσιότητας».

Κακόπιστος πληρεξούσιος

225 ΑΚ: «Αν ο πληρεξούσιος κατά την επιχείρηση της δικαιοπραξίας με τον τρίτο **γνώριζε** ότι η πληρεξουσιότητα είχε πάψει, ο αντιπροσωπευόμενος που επικαλείται κατά του τρίτου την παύση αυτή, μπορεί κατά τις περιστάσεις να υποχρεωθεί σε εύλογη αποζημίωσή του, αν του ήταν εύκολο να έχει γνωστοποιήσει την παύση στον τρίτο».

6. ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑΣ

Λόγοι Έλλειψης

Υπέρβαση

Κατάχρηση

Έλλειψη θεμελιωτικού της
πληρεξουσιότητας λόγου

Άκυρη, ακυρώσιμη ή ανενεργός
πληρεξουσιοδότηση

Απαίτηση συνδρομής
ειδικής πληρεξουσιότητας

Έννομες ρυθμίσεις

Σύμβαση
229-231 ΑΚ

Μονομερής
μη
απευθυντέα
δικαιοπραξία
232 ΑΚ

Μονομερής
απευθυντέα
δικαιοπραξία
233-234 ΑΚ

- **ΣΥΜΒΑΣΗ:**

A. Καθεστώς εκκρεμότητας μέχρι την έγκριση / αποποίηση της έγκρισης :

- i. Αντιπροσωπευόμενος → Δικαίωμα έγκρισης (229 εδ.α' ΑΚ)
- ii. Αντισυμβαλλόμενος → α) Δικαίωμα θέσης εύλογης προθεσμίας για ρητή έγκριση (229 εδ.β' ΑΚ)
β) Δικαίωμα υπαναχώρησης έως την έγκριση (230 ΑΚ)

B. Αποποίηση της έγκρισης + Μη απόδειξη της εξουσίας αντιπροσώπευσης (231 ΑΚ):

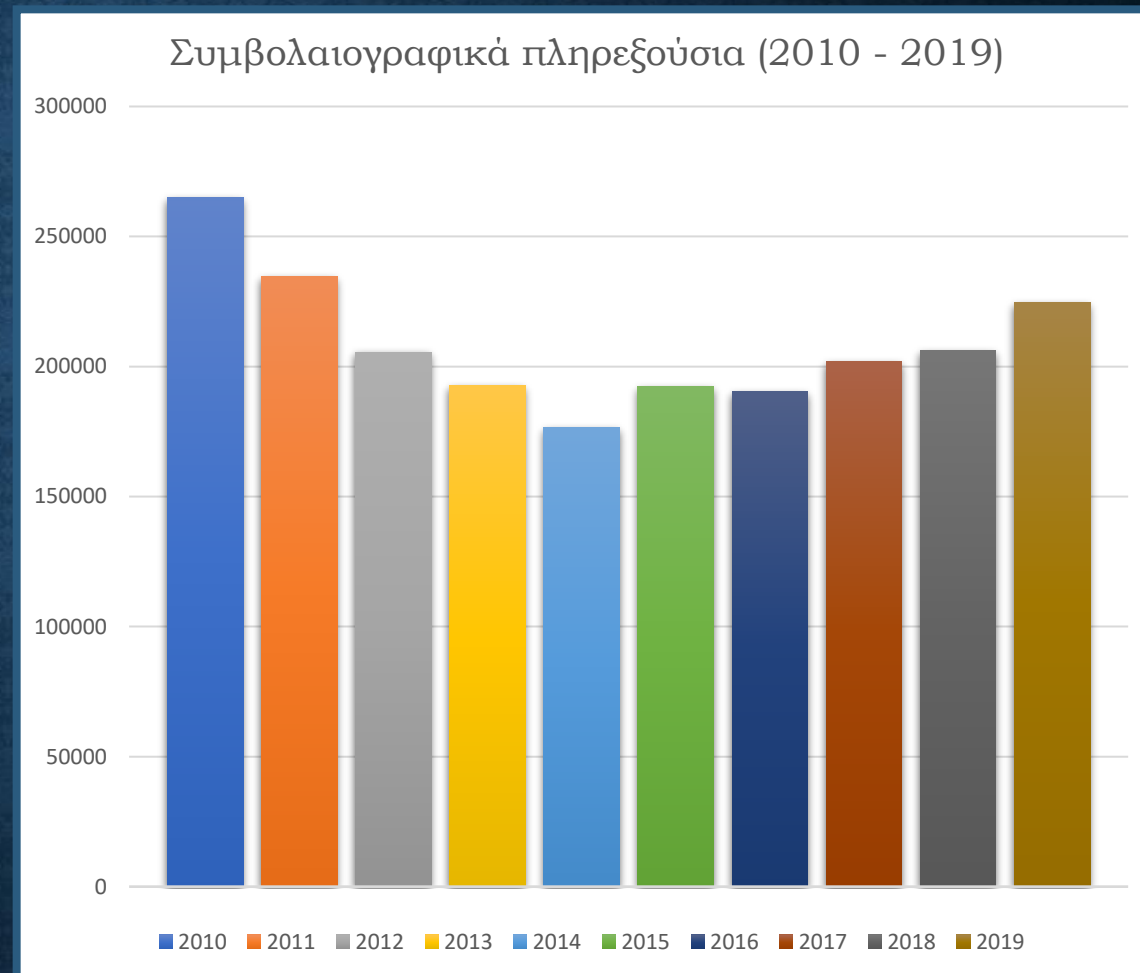
- §1. Γνώση πληρεξουσίου για την έλλειψη εξουσίας → Εκτέλεση σύμβασης / Αποκατάσταση θετικού διαφέροντος
- §2. Άγνοια πληρεξουσίου για την έλλειψη εξουσίας → Αποκατάσταση αρνητικού διαφέροντος
- §3. Κακοπιστία τρίτου → Απαλλαγή πληρεξουσίου

- **ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΜΗ ΑΠΕΥΘΥΝΤΕΑ:** Όχι στάδιο εκκρεμότητας → Απόλυτη ακυρότητα (232 ΑΚ)

- **ΜΟΝΟΜΕΡΗΣ ΑΠΕΥΘΥΝΤΕΑ:** Παρόμοια αντιμετώπιση με τις συμβάσεις (233-234 ΑΚ)

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Αντικείμενο συμβολαιογραφικής πράξης	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Σύνολο	980.865	787.664	620.998	555.473	500.992	535.992	551.076	599.159	638.522	919.258
Καταθέσεις κατασχετηρίων εκθέσεων	22.329	18.686	11.855	8.310	6.291	4.088	2.288	4.520	6.994	8.255
Πλειστηριασμοί	3.644	4.039	2.975	2.724	2.428	1.204	724	1.186	3.388	4.829
Διαμαρτυρικά ¹	7.245	7.339	6.549	3.435	2.022	1.347	1.069	961	-	-
Διαθήκες	29.978	30.673	31.001	29.952	30.856	31.528	32.256	31.708	31.106	31.615
Συστάσεις εταιρειών	4.297	3.791	3.278	2.604	1.940	1.565	1.663	1.747	1.713	1.672
Διαλύσεις εταιρειών	2.165	2.155	2.006	1.816	2.510	2.078	1.655	1.303	886	903
Αγοραπωλησίες ακινήτων	117.948	83.665	57.650	49.774	43.443	54.631	60.540	69.826	79.532	96.662
Αγοραπωλησίες αυτοκινήτων	2.419	2.678	2.400	2.754	2.364	2.772	2.232	1.332	1.360	1.763
Δωρεές εν ζωή	57.713	38.750	26.357	20.541	17.882	19.110	20.953	19.512	19.020	22.691
Δωρεές αιτία θανάτου	1.146	630	542	391	391	498	539	336	316	372
Γονικές παροχές	115.962	65.111	44.543	28.680	23.221	28.258	34.307	31.719	31.385	34.924
Δάνεια	1.097	433	602	352	364	367	427	83	58	170
Πληρεξούσια	265.070	234.598	205.454	192.637	176.611	192.196	190.318	201.864	206.148	224.682
Αναγνωρίσεις τέκνων ²	-	-	-	-	-	-	-	-	4.623	4.598
Μονομερείς λύσεις συμφώνων συμβίωσης ²	-	-	-	-	-	-	-	-	212	233
Συναινετικές λύσεις συμφώνων συμβίωσης ²	-	-	-	-	-	-	-	-	622	838
Συναινετικές λύσεις γάμου (χωρίς τέκνα) ²	-	-	-	-	-	-	-	-	3.175	3.763
Συναινετικές λύσεις γάμου (με τέκνα) ²	-	-	-	-	-	-	-	-	5.621	7.259
Άλλες πράξεις ³	349.852	295.116	225.786	211.503	190.669	196.350	202.105	233.062	242.363	474.029

Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (ΕΛΣΤΑΤ), 13/11/2020

Ανακτήθηκε από: <https://www.statistics.gr/>

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

ΘΕΤΙΚΗ ΟΑΔ

Επαρκέστερη σταχυολόγηση
της πραγματικής λειτουργίας
των κανόνων δικαίου

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΟΑΔ

Πληρέστερη τεκμηρίωση των
υποστηριζόμενων απόψεων σε
θεωρία και νομολογία

+

Χάραξη οικονομικής πολιτικής
σε δεοντολογικό επίπεδο

Αποτελεσματικότητα

+

Δικαιοσύνη

=

Κοινωνική Ευημερία

Σας ευχαριστώ
για την προσοχή σας!

